

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 18/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED],

zastúpeného JUDr. Marekom Čuhákom, advokátom, Ružová dolina 8, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Ntok/1/2023 a postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Tost/2/2024 z 29. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. septembra 2024 sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv zaručených čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základných práv zaručených čl. 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom krajského súdu, ako aj postupom a uznesením najvyššieho súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Súčasne žiada priznať mu finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ vykonáva doživotný trest odňatia slobody uložený mu v trestnej veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 1T/62/1992. Návrh, ktorým sa sťažovateľ v danej veci tretíkrát domáhal obnovy konania, krajský súd uznesením sp. zn. 3Ntok/1/2023 z 21. novembra 2023 podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Konštatoval, že niektoré z dôvodov návrhu na obnovu konania majú povahu dovolacích námietok. Námietka politickej motivácie pôvodného procesu je dôkazne neoveriteľná z dôvodu smrti vtedajšieho predsedu senátu súdu prvého stupňa. Najvyšší súd napokon uviedol, že ani ďalšie

Trestným poriadkom aprobované dôvody obnovy konania (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, strata účinnosti právneho predpisu podľa čl. 125 ods. 3 ústavy) nie sú v sťažovateľovej veci naplnené.

III.

Argumentácia sťažovateľa

3. Súdy konajúce vo veci obnovy konania neodstránili nedostatky, ktorými bol zaťažený pôvodný proces a ktoré neboli eliminované ani v jeho rámci. Sťažovateľ v pôvodnom konaní poukazoval, že personál väzenského zariadenia za odplatu napomáhal v spáchaní skutku, ktorý mu bol daný za vinu, a následne za odplatu svedčil v jeho neprospech. V skoršom procese neboli vykonané previerky výpovedí svedkov a spoluobvinených. Dôkazy vykonávané na pôvodnom hlavnom pojednávaní neboli dokumentované zvukovým záznamom ani písomným spôsobom. Pôvodný proces bol politicky motivovaný, čo neskôr potvrdil aj predseda senátu súdu prvého stupňa a vtedajší minister spravodlivosti JUDr. Ján Čarnogurský. Pri obnove konania tak bolo potrebné predvolať a vypočuť svedkov, ktorí by vedeli preukázať dôležité skutočnosti.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Rozsah ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný, je v rovine referenčných ustanovení tvorený čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. c) a d) dohovoru, ako aj čl. 47 a čl. 48 charty. Neuniklo pozornosti ústavného súdu, že sťažovateľ v dôvodovej časti ústavnej sťažnosti uvádzal čl. 6 ods. 3 dohovoru v celosti. Námietku porušenia čl. 6 ods. 3 dohovoru v rozsahu, ktorý sťažovateľ nezhmotnil v petite ústavnej sťažnosti, tak ústavný súd vyhodnotil v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou len ako súčasť sťažnostnej argumentácie sťažovateľa (m. m. napr. III. ÚS 394/2023). Ústavný súd dodáva, že všetky sťažovateľom namietané nedostatky v rešpektovaní jeho práv je možné zaradiť pod referenčné normy explicitne uvedené v petite ústavnej sťažnosti. To bolo dôvodom, pre ktorý ústavný súd sťažovateľa nevyzýval na doplnenie petitu ústavnej sťažnosti.

IV.1. K postupu krajského súdu:

5. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto uvádza, že nemá právomoc preskúmať postup krajského súdu, keďže ho už preskúmal na základe sťažnosti najvyšší súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľa (m. m. napr. III. ÚS 357/2024). Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

IV.2. K napadnutému postupu a uzneseniu najvyššieho súdu:

6. Ústavný súd akcentuje, že podľa konštantnej judikatúry nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory

všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. napr. III. ÚS 122/2021, III. ÚS 100/2022).

7. Pokiaľ ide o povahu obnovy trestného konania, tento inštitút predstavuje zásah do právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím vo veci, keďže umožňuje príslušnému orgánu verejnej moci konať a rozhodovať o veciach právoplatne rozhodnutých. Účelom konania o povolení obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozhodnutím, je odstránenie prípadných justičných omylov. V danom prípade možnosť prelomenia princípu právnej istoty vyplýva z nadradenosti verejného záujmu na správnom, a teda spravodlivom trestno-právnom rozhodnutí nad verejným záujmom na zachovaní imperatívu právnej istoty (m. m. napr. III. ÚS 299/2024).

8. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv napadnutým uznesením, ktorým bolo rozhodnuté vo veci návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy trestného konania. Sťažovateľ v podstate argumentuje deficitmi pôvodného konania, ktoré neboli reparované ani pri obnove konania, a súčasne poukazuje na nevykonanie dôkaznej matérie, ktorá mala byť spôsobilá privodiť obnovu konania.

10. Pokiaľ ide o sťažovateľove tvrdenia súvisiace s výpoveďami väzenského personálu a previerkami výpovedí svedkov a spoluobvinených z pôvodného konania, v danom prípade ide, ako uviedol najvyšší súd v napadnutom uznesení, o úsilie smerujúce k prehodnoteniu záverov pôvodného súdneho procesu, ktorý mal podľa subjektívneho názoru sťažovateľa prebehnúť nezákonne. Ako vyplýva z ústavnej sťažnosti, prostredníctvom týchto tvrdení sa majú preukazovať deficity existujúce už v pôvodnom procese, ktoré neboli rozptýlené nielen v základnom trestnom konaní, o ktorého obnovu sťažovateľ usiluje, ale ani v konaní o riadnych opravných prostriedkoch a následne ani pri navrhovanej obnove konania. Účelom obnovy konania však ani podľa ustálenej praxe ústavného súdu (m. m. napr. III. ÚS 299/2024) nie je revízia záverov pôvodného konania. Obnova konania nemá slúžiť na verifikáciu otázok, na ktoré bolo možné nachádzať odpovede vykonaním, preverením a vyhodnotením dôkazov existujúcich v pôvodnom konaní tak, ako to bolo v sťažovateľovom prípade. Inak povedané, v konaní o návrhu na povolenie

obnovy konania všeobecný súd nepreskúmava zákonnosť pôvodného rozhodnutia, ale iba preskúmava, či existujú nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie v otázke viny alebo trestu. Tejto sťažnostnej námietke preto nebolo možné priznať pozitívnu ústavno-právnu relevanciu.

11. Dôkazná materiál vykonávaná na pôvodnom hlavnom pojednávaní nebola podľa ďalšej dôvodovej línie ústavnej sťažnosti dokumentovaná písomne a ani zvukovým záznamom. Ústavný súd v odpovedi upriamuje pozornosť na s. 5 napadnutého uznesenia, odkiaľ vyplýva, že súdy uplatňujúce právomoc v pôvodnom procese konali a rozhodovali v súlade s vtedy účinnými procesnými predpismi. Následné novely, resp. rekodifikácia trestného práva procesného tak nemôže zakladať dôvod na povolenie obnovy konania. Tieto závery sa pritom podľa najvyššieho súdu vzťahujú aj na zmeny súvisiace s technickým a informačným rozvojom, napríklad s tzv. záznamovými zariadeniami, počítačmi, zariadeniami na prenos obrazu a zvuku a podobne. Ústavný súd tak konštatuje, že najvyšší súd sťažovateľovi primerane vysvetlil, že zaznamenávanie priebehu pôvodného hlavného pojednávania sa realizovalo podľa vtedy účinnej právnej úpravy, preto nemôže ísť o novú skutočnosť, resp. dôkaz, ktorý by bol súdu skôr neznámy a ktorý by mohol sám osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi privodiť následok sledovaný sťažovateľom uplatneným návrhom na povolenie obnovy konania. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení s avizovanou dôvodovou líniou preto vyrovnal spôsobom, ktorý je možné hodnotiť ako dostatočný a nevyžadujúci kasačný zásah ústavného súdu.

12. Ak ide o tvrdenie o politicky motivovanom procese, tak sťažovateľ uvádza, že v danom dôsledku o veci rozhodoval súd s nedostatkom atribútov nestrannosti a nezávislosti. Ako vyplýva z ústavnej sťažnosti, táto skutočnosť, ktorá bola namietaná aj v pôvodnom základnom procese, nebola podľa názoru sťažovateľa odstránená ani v riadnom opravnom konaní, ani v konaní o povolení obnovy konania. Sťažovateľ poukazuje na neskoršie tvrdenie predsedu senátu súdu prvého stupňa pôvodného konania, ako aj na tvrdenie vtedajšieho ministra spravodlivosti JUDr. Jána Čarnogurského. V návrhu na povolenie obnovy konania pritom žiadal, aby bola zabezpečená svedecká výpoveď daného sudcu, ako aj JUDr. Jána Čarnogurského. Najvyšší súd však sťažovateľovi na s. 8 napadnutého uznesenia korektne a konkrétne vysvetlil, že sťažovateľov názor o politickom podtýpe pôvodného procesu je prakticky neoveriteľný. V tejto súvislosti v podstatnom podotkol, že poukazovaný sudca je už niekoľko rokov mŕtvy, pričom uskutočnenie výsluchu vtedajších politických predstaviteľov by z dôvodu nedostatku relevantnosti tohto dôkazu pre danú vec nezvrátilo výsledky pôvodného konania. Ústavný súd hodnotí tieto závery ako ústavne udržateľné a dodáva, že jeho úloha sa v danej súvislosti obmedzuje len na kontrolu, či všeobecné súdy pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí postupovali ústavne konformným spôsobom, keď rozhodli o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania, respektíve keď zamietli sťažnosť proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania (m. m. napr. III. ÚS 299/2024). Z uvedených dôvodov argumentácii sťažovateľa nemožno priznať ústavno-právnu dôvodnosť.

13. Osobitne, pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. c) a d) dohovoru, ústavný súd si osvojil názor (v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, napr. Enea proti Taliansku zo 17. 9. 2009, č. 74912/01, bod 97), podľa ktorého pôsobnosť (aplikovateľnosť) čl. 6 dohovoru zásadne nepresahuje okamih konečného, právoplatného rozhodnutia o vine a treste. Článok 6 dohovoru sa preto zásadne nevzťahuje na vykonávacie

konanie a na mnohé rozhodnutia v ňom urobené, ako napríklad ani na rozhodovanie o obnove konania, pretože v tejto fáze sa už nerozhoduje o oprávnenosti trestného obvinenia. Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade nejde o typ súdneho konania spadajúceho pod ochranu čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. c) a d) dohovoru.

14. K namietanému porušeniu čl. 47 a 48 charty ústavný konštatuje, že v predmetnej veci sťažovateľ nenamietal aplikáciu právne záväzného aktu Európskej únie. Keďže o veci sťažovateľa sa rozhodovalo na základe vnútroštátneho práva, nejde o žiadnu zo situácií, ktoré by v tomto konkrétnom prípade opodstatňovali aplikovateľnosť charty. Inými slovami, sťažovateľ nepomenoval žiaden aspekt európskeho práva vyskytujúci sa v jeho právnej veci. V tomto dôsledku absentuje vecná súvislosť medzi namietaným porušením týchto článkov charty a napadnutým uznesením.

15. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím orgánu štátu (v danom prípade napadnutým uznesením) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok relevantnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (m. m. napr. I. ÚS 286/2023). Ústavný súd je toho názoru, že so zreteľom na závery uvedené v tomto uznesení chýba ústavne relevantná súvislosť medzi napadnutým uznesením a dôvodmi formulovanými v ústavnej sťažnosti.

16. So zreteľom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že napadnuté uznesenie nesignalizuje možnosť porušenia sťažovateľom uvádzaných práv, z čoho rezultuje, že dôvodnosť tejto časti ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Podanú ústavnú sťažnosť preto ústavný súd v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2025

Robert Šorl
predseda senátu